

Meetnet Landschapselementen Limburg

Om te voorkomen dat het landschap slechts de uitkomst wordt van al die ruimtelijke aanspraken op het landelijk gebied, is inzicht nodig in de veranderingen die plaatsvinden. Om die reden heeft de landelijke koepelorganisatie voor de provinciale landschappen (LandschappenNL) het Meetnet Landschapselementen opgezet. Het Meetnet Landschapselementen is een monitoringssysteem van de samenwerkende provinciale landschapsorganisaties en LandschappenNL. Het Steunpunt landschapsbeheer, onderdeel van Stichting het Limburgs Landschap, gaat dit in Limburg met lokale vrijwilligers uitvoeren.

Het landschap is van ons allemaal en we dragen hiervoor dus ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Sinds de ruilverkavelingen in de jaren '70 van de vorige eeuw, neemt de kwaliteit van het landschap af. De landbouwhervormingen leidden tot het kappen van veel opgaande lijnelementen (zoals houtwallen en hagen) en tot het dempen of rechtekken van slootjes, beken en poelen. Maar ook nu gaat dit proces, door verstedelijking, intensivering en schaalvergroting in de landbouw nog steeds voort. Dit heeft onder andere geleid tot het verdwijnen van ongeveer 60% van onze landschapselementen in de laatste eeuw en dus een verlies aan biodiversiteit. De huidige ontwikkelingen, zoals de energietransitie, de stikstofcrisis, en de woningnood, leggen stuk voor stuk (nieuwe) ruimtelijke claims.

Opdracht

Het Meetnetlandschapselementen gaat in meer dan 130 meetgebieden, verspreid over Nederland (totale oppervlakte circa 65.000 ha), landschapselementen zoals houtwallen, heggen, (knot)bomen en poelen in kaart brengen. Dit verschaft inzicht in de fysieke aanwezigheid, het soort (conform een vastgestelde typologie) en de kwaliteit van de elementen. Door iedere vijf jaar te meten worden de veranderingen inzichtelijk. Veranderingen van deze landschapselementen geven een indicatie van de staat van het landschap. Het Meetnet Landschapselementen wordt uitgevoerd in alle provincies en heeft een looptijd van 15 jaar (tot januari 2037).

De meetnetresultaten kunnen gebruikt worden bij de uitvoering van het landelijke Aanvalsplan Landschap en het gemeentelijk landschapsbeleid en bieden zo een basis om uitspraken te doen over de ontwikkelingen in het landschap. In Limburg monitoren we de komende 15 jaar 16 telplots (ongeveer 4800 ha), verdeeld over de provincie. Het meetnet heeft een duidelijke meerwaarde t.o.v. andere monitoringssystemen bijvoorbeeld gebaseerd op luchtfotoanalyse, omdat de waarnemingen in het veld gedaan worden door vrijwilligers. Door het uitvoeren van de monitoring worden de vrijwilligers ook meer betrokken en deskundig.

In Limburg zijn de volgende 16 telplots onderscheiden:

Gemeente Venray:	LB-13 Ysselsteyn en LB-16 Blitterswijck
Gemeente Peel en Maas:	LB-11 Egchel en LB-15 Baarlo
Gemeente Nederweert:	LB-12 Ospeldijk
Gemeente Leudal:	LB-09 Haler, LB-10 Kelpen en LB-14 Buggenum
Gemeente Maasgouw:	LB-01 Wessem
Gemeente Beekdaelen:	LB-07 Hulsberg
Gemeente Voerendaal:	LB-02 Ransdaal
Gemeente Gulpen-Wittem:	LB-03 Eyserheide
Gemeente Simpelveld:	LB-04 Bocholtz
Gemeente Eijsden-Margraten:	LB-05 Herkenrade, LB-06 Margraten en LB-08 Banholt

Uitvoering

De telplots zijn gelegen buiten de bebouwde kom en de landschapselementen worden met behulp van een tablet (voorzien van programmatuur, 'dashboard') vanaf de openbare weg door de vrijwilligers opgenomen en beoordeeld. De vrijwilligers dienen voor de inventarisatie, aan de hand van de veldgids, de basis boom- en struiksoorten op naam te brengen. De beste periode voor het veldwerk is dan ook, mede voor de soortherkenning, april-oktober wanneer er bladeren gevormd zijn.

Er wordt in teams van 2-4 vrijwilligers geïnventariseerd en de opname van een plot (300 ha) vergt ongeveer 40 uur. Voordat de vrijwilligers het veld ingaan zullen ze door middel van een cursus eigen gemaakt worden met de methodiek en programmatuur.

Voor de werving van vrijwilligers gaan we o.a. samenwerken met dorpsraden en heemkundeverenigingen. Hierdoor hopen we nieuwe vrijwilligers te vinden en zodoende ook het dorp te betrekken bij de kwaliteit van hun landschap.

Nieuwsgierig geraakt na het lezen van deze informatie?! Maak jij je zorgen over je eigen groene leefomgeving en wil je een steentje bijdragen aan het onderzoek naar de kwaliteit van het landschap in je achtertuin... Reageer dan snel en stuur een email (o.v.v. Meetnet Landschapselementen) om je aan te melden als vrijwilliger voor dit project, dan nemen wij contact op.

Contact: landschapsbeheer@limburgs-landschap.nl

provincie limburg

gesubsidieerd door de Provincie Limburg

